

LIFE KOČEVSKO

September 2014 – Februar 2019

LIFE13 NAT/SI/000314

LIFE KOČEVSKO

Načrt zagotavljanja dolgoročnosti rezultatov projekta

LIFE13 NAT/SI/000314

Načrt zagotavljanja dolgoročnosti rezultatov projekta

Reporting Date
28/2/2019

LIFE Kočevsko

Project location	Kočevsko – Slovenia
Project start date:	01/09/2014
Project end date:	28/02/2019
Total budget	2,270,013 €
EC contribution:	1,135,006 €
(%) of eligible costs	50 %

DATA BENEFICIARY

Name of beneficiary	Občina Kočevje
Contact person	Ms. Lili Štefanič
Address	Ljubljanska cesta 26, 1330 Kočevje, Slovenia
Telephone:	+386 1 89 38 208
Fax:	+386 1 89 38 230
E-mail	obcina@kocevje.si
Project website	life-kocevsko.eu

1. KAZALO

1.Kazalo	3
2.Seznam okrajšav	4
3.Zgodovina projekta in pregled	5
3.1Zgodovina projekta, glavni izzivi in dosežki	5
3.2 Ocena na koncu projekta – SWOT	6
4. Način in metodologija zagotavljanja dolgoročnosti rezultatov projekta	8

2. SEZNAM OKRAJŠAV

MOP	Ministrstvo za okolje in prostor
ZRSVN	Zavod Republike Slovenije za varstvo narave
ZGS	Zavod za gozdove Slovenije
LUK	Ljudska univerza Kočevje
PIK	Podjetniški Inkubator Kočevje
SiDG	Slovenski državni gozdovi d.o.o.
LPN	Lovišča s posebnim namenom
JK	Jamarsko društvo
DeGoMe	Projekt "Kočevska dežela gozdov in medveda"

3. Zgodovina projekta in pregled

3.1. Zgodovina projekta, glavni izzivi in dosežki

Projekt »Ohranjanje območij Natura 2000 Kočevsko« ali krajše LIFE Kočevsko je trajal od septembra 2014 do februarja 2019. Celotna vrednost projekta je znašala 2.270,013, od tega je 50 odstotkov sredstev iz programa LIFE+, Ministrstvo za okolje in prostor je prispevalo 30 odstotkov, preostalih 20 odstotkov pa so prispevali projektni partnerji. Vodilni partner projekta je bila občina Kočevje. Ostali partnerji so bili Zavod za gozdove Slovenije, Podjetniški inkubator Kočevje in Zavod RS za varstvo naravo.

Projektno območje Kočevsko je prepoznavno po obsežnih gozdovih, je najbolj strnjeno območje gozdov v Sloveniji in sodi med najbolj naravno ohranjanje predele Slovenije. Celotno območje Kočevskega je opredeljeno kot območje Nature 2000, tako po direktivi o pticah (SPA Kočevsko), kot tudi po direktivi o habitatih (SCI Kočevsko).

Ključni cilj projekta je bila izvedba konkretnih naravovarstvenih akcij in izboljšanje habitatnih razmer za tarčne vrste in podzemni ekosistem, s človeško ribico kot glavnim indikatorjem stanja podzemnih voda. Ker ni bilo pravih ukrepov, ki bi zagotavljali ustrezne habitatne pogoje za tarčne vrste, so bile le te močno ogrožene.

Glavne štiri izvedbene akcije so bile usmerjene v izboljšanje življenjskih pogojev močno ogroženih gozdnih ptic (divji petelin, gozdni jereb, belohrbti detel in triprsti detel), edini par orla belorepca na Kočevskem ter izjemno ranljiv podzemni ekosistem s človeško ribico (*Proteus Anguinus*).

Izvajale so se obsežne biološke in kemijske analize podzemne vode. Najbolj onesnažene vodne jame so bile očiščene, dostop do njih pa smo omejili s postavitvijo lesenih ograj in kamnitih zgradb. Z ukrepi za izboljšanje stanja prehranjevalnega habitata triprstega in belohrbtega detla smo povečali mrtvo in odmirajočo količino lesne mase. S postavitvijo prehranjevalnih ograj smo izboljšali prehranske možnosti za divjega petelina in gozdnega jereba. Zmanjšali smo antropogene motnje z vzpostavitvijo režimov prometa na gozdnih cestah in vzpostavili območje mirnih con. Gnezditveni in prehranjevalni habitat orla belorepca smo izboljšali z vzpostavitvijo nadzora dogajanja na gnezdu, uredili smo zimsko krmišče in vzpostavili ribolovni režim na Reškem jezeru. Vzpostavljena učna pot, urejen infocenter, tri opazovalnice v okolici jezera bodo prav tako prispevali k vzpostavitvi mirne cone v okolju.

Z izvedenimi aktivnostmi smo uspešno izboljšali življenjske pogoje močno ogroženih tarčnih vrst in podzemnega ekosistema.

Poleg omenjenih konkretnih akcij, je projekt vključeval tudi pomembne ozaveščevalne aktivnosti in obveščanje javnosti o rezultatih projekta.

Projekt predstavlja nadgradnjo dosedanjega sistema upravljanja območja Nature 2000 Kočevsko in bo služil za širitev dobre prakse aktivnega varstva območij Natura 2000 v Sloveniji.

3.2 Ocena na koncu projekta – SWOT

SWOT analiza podaja glavne prednosti, pomanjkljivosti ,priložnosti in nevarnosti v okviru projekta.

PREDNOSTI

Z aktivnostmi znotraj projekta so se izboljšale habitatne razmere ogroženih vrst in podzemni ekosistem. Projekt predstavlja pomemben prelom v izobraževanju in osveščanju glavnih deležnikov kot tudi splošne javnosti glede zahtev in priložnosti, ki jih ponuja Natura 2000. Skozi številne delavnice, srečanja in sestanke smo obravnavali problematične teme, se o njih pogovarjali in iskali dolgotrajne rešitve. Projekt je služil kot platforma za dialog med glavnimi deležniki (lovci, fotografi, ribiči, policijo itd.) in širšo javnostjo.

Izvedeni ukrepi imajo visoko aplikativno vrednost . Nova znanja in izkušnje, predvsem pa pozitivne prakse se bodo prenašali na revirne gozdarje. Ukrepi bodo vključeni v sistem gozdnogojitvenega in gozdnogospodarskega načrtovanja ter izvedba le teh se bo izvajala v okviru rednega dela. Zagotovljeno bo vzdrževanje in nadaljevanje ukrepov izvedenih v okviru projekta LIFE Kočevsko z vključitvijo le teh tako v gozdnogojitvene kot tudi v 10 letne gozdnogospodarske načrte za GGE.

Med pomembnimi ukrepi, je treba omeniti tudi kataster jam, ki je bil znotraj projekta nadgrajen.

Vzpostavili so se temelji za turistični razvoj Kočevske Reke. Na lokalnem nivoju, je bil podan tudi predlog za odlok o zaščiti Reškega jezera, da se tako trajnostno zavaruje in nadzoruje okolica jezera.

Prvič v Sloveniji, se je postavilo zimsko krmišče za ujede (za orla belorepca) z opazovalnim sistemom. Krmišče bo služilo kot primer dobre prakse in bo prenesljivo na podobne primere varovanja gnezd (predvsem ujed), ki se v Sloveniji še nikjer ne izvaja redno.

Na nacionalnem in lokalnem nivoju, so se vzpostavile in izoblikovale nove delovne skupine, ki se ukvarjajo s problematiko prekomernega gnojenja na območju kraškega polja. To predstavlja pomemben začetek sprememb znotraj okoljevarstvene politike, lahko pa celo pripelje do spremembe zakonodaje in tako dolgoročno prispeva k trajnostnemu razvoju.

Uspešno sodelovanje vseh partnerjev projekta je dobra iztočnica za nadaljnje sodelovanje v skupnih projektih in aktivnostih.

POMANKLJIVOSTI

Obdobje štirih let, kolikor je trajal projekt, ni dovolj dolgo, da bi dobili eksplicitne in dovolj natančne rezultate monitoringa (izvajanje monitoringa v vodnih jamah, prehranjevalne ograje).

Pomembni kmetijski deležniki (lastniki farm – državni in privatni) se niso dovolj udeleževali, ali pa so bili velikokrat neodzivni. V prihodnosti, je potrebno vzpostaviti in vzdrževati konstruktiven dialog s temi deležniki skozi različne aktivnosti znotraj drugih projektov ali na pobudo lokalne skupnosti.

PRILOŽNOSTI

Prenosljivost rezultatov in praktično znanje se lahko uporabita na drugih projektih, ne samo na območju Kočevskega ampak na ravni celotne Slovenije.

Občina Kočevje bo nadaljevala z opozorili v povezavi s prekomernim izlivanjem gnojivke in je trenutno v pripravi novega LIFE projekta z naslovom LIFE W-PARTNER, ki bo nadaljeval z reševanjem problematike povezane s kmetijskim sektorjem.

Projekt “Kočevska dežela gozdov in medveda”, ki bo potekal v okviru Zavoda za gozdove, bo nadaljeval z izvajanjem aktivnosti, ki so se že potekale in bile obravnavane v projektu LIFE Kočevsko.

Na novo vzpostavljena turistična infrastruktura bo omogočila razvoj turizma in s tem ustvarjala nova delovna mesta.

NEVARNOSTI

Hude vremenske razmere (vetrolom) lahko ogrozijo izvedene aktivnosti (orlova učna pot, opazovalnice, prehranjevalne ograje). Rast industrije in kmetijski sektor lahko povzročijo dodatno grožnjo podzemnemu sistemu in posledično poslabšajo življenjske pogoje za obstoj človeške ribice. Pomankanje interesa in znanja s strani kmetijskega sektorja lahko vodi k dodatnemu ogrožanju okolja in s tem k večji ogroženosti živalskih vrst.

Prekomerni razvoj turizma v Kočevski Reki ne bo ugoden za habitat orla belorepca in njegovih življenjskih pogojev.

4. Način in metodologija zagotavljanja dolgoročnosti rezultatov projekta

V tem delu predstavljamo smernice in dolgoročnost rezultatov projekta.

Poudarek je na izvedenih ukrepih, ki so se izvajali tekom projekta. Še vedno pa obstaja ključnega pomena potreba po ohranjanju in zaščiti ogroženih vrst, njihovih habitatov in podzemnega ekosistema. To bo dolgoročno vplivalo na trajnostni razvoj v regiji. Glavni načrti za zagotavljanje dolgoročnosti rezultatov projekta so nadaljevanje izvajanja aktivnosti in ukrepov, dolgoročno upravljanje in monitoring.

Viri financiranja za spodaj navedene aktivnosti bodo raznovrstni (državni proračun, EU sredstva, sredstva iz drugih projektov). Sredstva bodo vključena v letni proračun posamezne organizacije. Izvajanje določene aktivnosti, se lahko še dodatno podkrepi z novimi ukrepi.

Aktivnosti	Odgovorna organizacija	Vir	Časovni plan	Opombe
Integracija naravovarstvenih smernic v prenovne gozdnogospodarskih in lovskoupravljaljskih načrtov.	ZRSVN	Redno delo	Neomejeno	
	ZGS	Redno delo	Neomejeno	
	LIFE-IP NATURA.SI projekt (LIFE17 IPE/SI/000011)	EU sredstva	2026	
Spremljanje stanja gozdnih tarčnih vrst	ZGS	Redno delo	Neomejeno	
	ZRSVN	Redno delo	Neomejeno	
	DeGoMe projekt	24.000,00 EUR	2023	
Spremljanje nadzora nad habitatom belorepca/gnezda in vzdrževanje video sistema	ZGS	Redno delo + prostovoljci	Neomejeno	
	DeGoMe projekt	6.000,00	2023	
300 habitatnih dreves in 20 hektarov eko celic zakupljenih za dobo 20 let	ZGS	Redno delo, sistem nacionalne in EU sheme okoljsko podnebnih ukrepov	Neomejeno	Po preteku dvajsetih let, se podaljša zakup (gozdni sklad)
Dodatno čiščenje onesnaženih jam, izvajanje nadzora očiščenih jam (v primeru dodatnega onesnaževanja)	Občina Kočevje	nacionalni projekti sklada za čiste vode in drugih projektov v okviru lokalnih in nacionalnih razpisov	Neomejeno	
	Lokalna skupnost	prostovoljci + projekti	Neomejeno	
	MOP	Sredstva iz Okoljevarstvenega sklada	Neomejeno	
	JK	Redno delo + prostovoljci	Neomejeno	

Vzdrževanje lesenih ograj, tabel in jeklene rešetke na Smetljivi jami	Občina Kočevje	Redno delo	Neomejeno	
Dodaten biološki in kemijski monitoring podzemnih voda	Ustrezna kompetentna institucija	National monitoring scheme + novi projekti	Neomejeno	
Kontrola in monitoring izvedenih ukrepov v gozdu	ZGS, ZRSVN	Redno delo	Neomejeno	
Vzdrževanje prehranjevalnih ograj	ZGS	Redno delo	Neomejeno	
	DeGoMe projekt	Projektna sredstva	2023	
	SIDG	Redno delo	Neomejeno	
Vzdrževanje zapornic in tabel » Mirna cona«	ZGS	Redno delo	Neomejeno	
	DeGoMe projekt	Projektna sredstva	2023	
	SIDG	Redno delo	Neomejeno	
Vzdrževanje in zalaganje krmišča za orla belorepca	ZGS	Redno delo	Neomejeno	
	DeGoMe projekt	Projektna sredstva	2023	
Vzdrževanje ograje ob Reškem jezeru	Občina Kočevje	Redno delo	Neomejeno	
Vzdrževanje opazovalnic in poti, ki vodijo do opazovalnic	Občina Kočevje	Redno delo	Neomejeno	
	DeGoMe projekt	Redno delo	2023	
	SIDG	Redno delo	Neomejeno	
Spletna stran projekta	PIK	Redno delo	Do 2022	
	Občina Kočevje	Redno delo + drugi projekti	Od 2022 -	
Facebook stran projekta	PIK	Redno delo	Neomejeno	
Dodatno izobraževanje za gozdarje in lovce	ZGS	Redno delo	Neomejeno	
	DeGoMe projekt	Projektna sredstva	2023	
Orlova soba v Kočevski Reki	PIK	Redno delo	Neomejeno	
	Občina Kočevje	Redno delo	Neomejeno	
Vzdrževanje učne poti, tabel na poti in didaktičnih pripomočkov	PIK	Redno delo	Neomejeno	
	SIDG	Redno delo	Neomejeno	
	Občina Kočevje	Redno delo	Neomejeno	
Razširjanje rezultatov	ZGS, PIK, ZRSVN, Občina Kočevje	Redno delo	Neomejeno	
Obveščanje javnosti	ZGS, PIK, ZRSVN, Občina Kočevje	Redno delo	Neomejeno	

